

OBSAH :

ŠKOLSTVO :

Nový pohľad na nové školstvo
Zuzana Humajová

SPOLOČNOSŤ :

Ochrana vlastníctví jako společný cíl liberálů a konzervativců
Josef Šíma

SPOLOČNOSŤ :

Pápež a Prorok
Robert R. Reilly

GLOSA :

Ficove rovnice
Ondrej Dostál

NOVÝ POHĽAD NA NOVÉ ŠKOLSTVO

Zuzana Humajová

Čoraz viac ľudí si uvedomuje potrebu kvalitatívnej zmeny školského prostredia a zároveň so sklamaním hodnotí doteraz uskutočnené kroky, ktoré by mali k tejto zmene viesť. Čoraz viac ľudí je presvedčených, že naše školy dokážu zmodernizovať iba razantné systémové zmeny, nie kozmetické úpravy a že na zmenu je najvyšší čas... Lenže stále nepadlo rozhodné slovo, ako sa majú naše školy so svojimi problémami vyrovať.

Žiadna zmena sa nepodarí, pokiaľ nebudeme presadzovať, že vzdelanie treba považovať za hodnotu, ktorá má byť vysoko cenená a pestovaná, pokiaľ sa nedokážeme zhodnúť na tom, že je základným predpokladom úspešného života jednotlivca a zároveň pevným fundamentom prosperity celej spoločnosti. V procese dramatických spoločenských zmien, v ktorých potichu miznú tradičné hodnoty a ich tradiční sprostredkovatelia, by sme mali vzdelanie považovať za jedno z najpevnejších ohníviok v reži našej kultúrnej pamäte a školu za výnimočné miesto, kde sa táto pamäť dokáže generovať. Škola by nemala byť strašiakom, synonymom bezduchého memorovania, ale miestom, kde sa človek učí porozumieť svetu, kde sa formuje jeho vedomie spolupatričnosti s ostatnými, blízkymi i cudzími, kde sa učí úcte k minulosti a odvahe prijať výzvy budúcnosti.

Abyste naše školy reálne takýmto miestom stali, je potrebné zmeniť v prvom rade princípy, na ktorých náš školský systém funguje. Základnými princípmi, ktoré by dokázali vniesť do vzdelávania potrebnú kvalitu, by mali byť *sloboda*, *subsidiarita*, *participácia* a *konkurencia*. Dôsledné uplatňovanie týchto princíпов by vytvorilo tlak na zmenu vnútorného prostredia školského systému a otvorilo by ho novým impulzom. Vzdelávací systém by sa sprehľadnil, kvalitné školy by začali vynikať a priemerné by boli motivované k vyššiemu výkonu. Spestrila by sa ponuka vzdelávacích programov a do škols-

kého prostredia by sa mohli implantovať nové nástroje rozvoja kvality.

K takýmto zmenám však povedie dlhá cesta. Toľko skloňovaná „obsahová reforma“ bude jej najnáročnejšou časťou. Na to, aby sa mohla zrealizovať, je totiž potrebné nahradiť doterajší model tvorby učebných osnov novým mechanizmom. Nový obsah vzdelávania sa nedá mechanicky vložiť do aktuálnych školských učebných osnov, nový obsah možno zadefinovať iba v nových systémových štruktúrach, väzbách a vzťahoch. Ich podoba je však stále neistá.

S istotou sa dá dnes povedať len toľko, že základné kroky uskutočnenia reformy obsahu vzdelávania by sa mali realizovať na dvoch úrovniach – na úrovni rezortu školstva a na úrovni samotných škôl. Už s menšou istotou sa však hovorí o tom, že by sa postavenie škôl malo výrazne posilniť. Pritom práve tento moment je v celej reforme kľúčový. Školy by mali dostať príležitosť samostatne kreovať vlastné vzdelávacie programy a tým rozširovať možnosť i výberu pre rodičov a žiakov. To si zároveň vyžaduje ďalšie zmeny – zefektívnenie ich vnútorných organizačných a riadiacich štruktúr a prehĺbenie tímovej spolupráce vedenia školy, učiteľov a ostatných pedagogických pracovníkov. Taktiež to predpokladá výrazné rozšírenie kompetencií pedagogických tímov, aby by sa dokázali slobodne, aktívne, tvorivo a zodpovedne podieľať na tvorbe konečnej podoby vzdelávacích obsahov. To všetko sú zmeny, ktoré by významne rozčerili hladinu rigidného školského systému a ich presadenie by zrejme nebolo jednoduché. Na to, aby sa systém trochu rozpohyboval, však bude nevyhnutné ich uskutočniť.

Posilnenie kompetencií školskej samosprávy by mohlo byť ďalším dôležitým krokom. Viac kompetencií pre školské rady by mohlo preniesť väčší kus zodpovednosti za kvalitu vzdelávacieho procesu priamo

na pôdu, kde sa tento proces reálne uskutočňuje. S tým súvisí aj potreba zvýšiť zainteresovanosť rodičov na vzdelávaní. Ich pozícia v školskej komunite musí nabrať na vážnosť, aby vyniklo ich výnimočné postavenie zákonných zástupcov detí. Impulz otvorí školu školskej komunite a jej iniciatívam s cieľom posilniť participáciu jej členov na živote školy, by mohol byť v nových podmienkach základným predpokladom stability a prosperity školy.

Nie každý, kto s ľahkosťou pomenúva potrebné zmeny, si do dôsledku uvedomuje, čo všetko by sa malo spájať s ich realizáciou. Nech by boli akokoľvek detailne naprojektované, reformné snahy budú odsúdené na neúspech, ak sa im nedostane podpory aj z vonkajšieho prostredia. To znamená, ak nebudú prijaté v celospoločenskej verejnej diskusii, do ktorej sa aktívne zapojí odborná aj laická verejnosť a médiá, ak sa nevytvoria na ich realizáciu potrebné legislatívne, finančné, materiálne a personálne podmienky a ak sa do procesu zmien intenzívne nezapája pedagogickí experti, učitelia a ostatní pedagogickí pracovníci na všetkých úrovniach vzdelávacieho systému. Zároveň potrebujú všetci aktéri zmeny garancie, že reformný proces bude kontinuálne pokračovať aj v rámci dlhodobého časového horizontu.

Na záver treba pripomenúť, že nakoniec dostane reforma vzdelávania akúkoľvek tvár, bez koordinovanej podpory rezortu školstva a jeho priamo riadených organizácií bude jej realizácia viac než problematická. Školy nemožno vrhnúť do neznáma nepripravené. Treba vytvoriť programy na intenzívne preškolenie učiteľov, ponúknuť im finančnú motiváciu a zabezpečiť im podporné servisné služby. Ale to sme už zašli pri reformných predstavách azda príďaleko. Sústreďme sa radšej na prvý krok a čoraz častejšie si kladme otázku: na akých princíпов stojí náš súčasný vzdelávací systém? Naozaj nám to vyhovuje?

Autorka je analytička KI

OCHRANA VLASTNICTVÍ JAKO SPOLEČNÝ CÍL LIBERÁLŮ A KONZERVATIVCŮ Josef Šíma

Lidé s radostí přivítali konec (reálného) socialismu, systému, který stavěl lidi do pozice nesvéprávných malých dětí, o jejichž životech, majetku a volném čase rozhodoval ne zcela morální, o to však mocnější otec a matka v jednom – všudypřítomný stát. Lidé uvítali šanci stát se opět dospělými, a tedy plnohodnotnými jedinci, kteří jsou strůjci vlastních životů a zároveň nesou důsledky svého jednání. Všichni slušní lidé jednoduše s radostí odmítli paternalismus a uvítali svobodu. Uvítali možnost každodenně prokazovat ctnosti své, ale také možnost reagovat na ctnostné (i méně ctnostné) chování druhých. Ono totiž jen v situaci, kdy neexistuje donucení, je možné rozpoznat, jaký kdo skutečně je – jen tehdy ctnostní a spořádaní lidé mohou získávat společenské uznání.

Zároveň však mnozí lidé chápou, že rozpadem „reálného socialismu“ proces převzetí rozhodování o vlastním osudu do vlastních rukou nekončí. Lidé, kteří poznali a (proto) odmítli podstatu socialismu, vědí, že společenský řád může být vystaven pouze na jistých lidských hodnotách a na jistém společenském uspořádání, především na úctě a respektu k vlastnictví. Proto kritizují podobu společnosti, kde jedni žijí na úkor druhých (být se tento systém již oficiálně socialismus nenazývá). Slušní lidé prostě odmítají společnost, kde se povinně hlásí stav majetku člověka do centrálních registrů; kde je pošlapávána smluvní svoboda; kde státní úřad rozhoduje o tom, koho a za kolik může soukromý podnikatel ve svém obchodu zaměstnat; kde nelze volně nabízet vlastní služby a prodávat vlastnoručně vyrobené výrobky; kde část příjmu člověka musí být pravidelně odváděna na provoz vysílání státní propagandy a kde člověk každoročně v průměru půl roku pracuje na to, aby odvedl dávky, z nichž poté žijí statisíce úředníků a jejich posluhovačů, jimž nejen odvádí peníze, které vydělá, ale také jim musí odvádět část majetku svých mrtvých příbuzných či známých, který mu odkázali, část hodnoty vlastního majetku (domů, zahrad, polí, lesů apod.), a dokonce jim musí odevzdat k výchově své děti po dosažení 6 let věku na dobu 12 let. Lidé prostě vědí (či cítí), že některé věci (vražda, krádež a otroctví) jsou se skutečnou společností neslučitelné, že se jedná o zavřehodné jevy, které by určitě neměly ve společnosti existovat.

Kde není respekt k vlastnictví a k hodnotám, jež je díky němu možné projevovat a kultivovat, neexistuje rovnost, vzniká násilí a konflikt, vytvářejí se privilegované skupiny lidí, jež parazitují na druhých, což vede k morálnímu i ekonomickému úpadku, rozpadu společnosti a následně chudobě a barbarství. Společenský řád se rozpadá. Reálný socialismus byl exemplárním příkladem „systému“, který měl tyto následky. Proto také zlo, které představoval, bylo lidmi poměrně snadno identifikovatelné. Důsledky

pošlapávání vlastnictví byly totiž jasně viditelné. S jeho pádem však mnoho lidí podlehl omylu, že tyto síly ničící společenský řád též vymizely. Stejně jako odstranění otrokářství neznamená konec existence otroctví v rámci jiných společenských systémů, nepředstavuje ani odstranění nejodpornějších a nejkřiklavějších způsobů porušování (vlastnických) práv socialismem konec bezpráví, jsou-li zachována menší bezpráví, méně viditelné privilegované skupiny a existuje-li méně organizovaného násilí. Jak můžeme každý den pozorovat, v našich společnostech dochází k situaci, že páchané křivdy a páchaná zla dostávají často „demokratickou legitimizaci“. Tuto skutečnost si velice rychle uvědomují bývalí i současní národní či mezinárodní socialisté, kteří se stávají halasnými zastánci dnešní demokracie.

Je jim totiž jasné, že skrze demokracii se jim může snadněji podařit prosazovat věci, proti kterým se dříve zdvihaly vlny oprávněného odporu. Obránce soukromého vlastnictví jako základu společenského řádu se však nesmí dát zástěrkou demokracie ošálit – musí stále hájit principy, které zaručí mír a prosperitu. Chápe, že člověk nemůže žádným způsobem hlasováním, žádným způsobem „delegování moci“ získat nějaká dodatečná práva. Co je bezprávím na úrovni jednotlivce, se nemůže hlasováním jakkoli velké skupiny lidí přeměnit na „právo“ či ctnost.

***Bez respektu k vlastnictví
a k hodnotám, jež je díky němu
možné projevovat a kultivovat,
se společenský řád rozpadá.***

Liberální autoři a ekonomové se velmi často soustředí na objasnění právě tohoto omylu a vysvětlují, proč musí všechny socialistické systémy – ať již celonárodní nebo sektorové (zdravotnictví, školství, apod.) – vést k plýtvání a chudobě. Konzervativní autoři – nemá-li být konzervatismus pouhou zástěrkou pro konzervaci čehokoli, ale konzistentním myšlenkovým směrem poukazujícím na určité přirozené a nutné atributy společnosti – se musí k této argumentaci připojit. Konzervativce také staví na ochraně soukromého vlastnictví. Kde jinde než v nenarušeném prostoru, jež soukromé vlastnictví vytváří, totiž pěstovat lidské ctnosti a kultivovat společenský a duchovní život? Těžko si lze představit smysluplný konzervativní argument, který praví, že ochrana vlastnictví není třeba, či že tato ochrana znamená institut minimální mzdy, regulaci nájemného, daň z příjmu, antimonopolní úřad, dotace, provázanost průmyslu s politikou apod. Všechny tyto regulace jsou stejně nepřirozené a zákazonosné jako socialismus. Kdo jiný než liberál-ekonom na straně

jedné, či konzervativce-tradicionalista, jenž je skeptický ke společenským experimentům, na straně druhé by tomuto měl rozumět.

Jak však zajistit rozkvet lidské kreativity nejen v obchodě, ale i v otázkách vzdělávání či tvorby společenského řádu a jeho ochrany před zákazonosnými socialistickými a kolektivistickými ideologiemi. Svěří-li se totiž tyto důležité sféry do rukou monopolních politických struktur, výsledky mohou být tragické. Stát nedokázal poskytnout mnohem jednodušší věci než je kvalitní společenské prostředí a opravdové právo. Častěji produkuje bezpráví a předražené pseudo-slужby, nikoli ony ušlechtilé věci, které činí společnost společností. Jak liberál tak konzervativce by si měl být – možná každý trochu z jiného důvodu – vědom tohoto nebezpečí a bojovat proti politizaci a monopolizaci. Lidé, kteří z pozice svých politických funkcí rozhodují, co se bude učit ve školách, jak budou vypadat peníze či kolik se lidem odebere z jejich peněženek, se většinou věnují propagandě a stavu svých úctů, nikoli blahem společnosti! Je bláhové domnívat se, že chyba je v konkrétních politikách, kteří mají špatné rádcy a že jednou bude na to správné místo vyneset člověk, který naordinuje ctnost a porazí ostatní zkorumpované politiky. Sám se pak usadí v křesle např. ministra školství. A pak konečně lidem ukáže, jak má vypadat „skutečné“ vzdělání – přečte osnovy, přikáže tu správnou věrouku. Takováto snaha ovládnout mocenský aparát a za peníze druhých „nařídí ctnost“ nemůže být vlastní ani liberálům, ani konzervativcům.

Kulturně-konzervativní lidé (mezi kterými budou jak liberálové tak konzervativci) musí spojít své síly při ochraně vlastnictví, konkurence, soukromí a svobody – v boji proti těm, kteří naivně věří ve schopnosti politiky a ignorují logiku fungování zájmových skupin, aby nikdo dětem nemohl nutit proti vůli rodičů, tak jako je tomu dnes, výuku darwinismu, teorie relativity, předností „sociálních politik“ EU nebo cokoli jiného. Umělá politická (nikoli přirozená společenská) hierarchizace a jí produkovaná unifikace státních „služeb“ představuje ohromnou hrozbu nejen pro osud svobody obecně, ale obzvláště pro stoupence menšinových názorů, pro lidi s menšinovým (pěštěným i pokleslým) vkusem, lidi, kteří chtějí vést osobitý život (ve víře či bez ní), jenž se neshoduje se způsoby chování většinové populace.

Autor je riaditeľ pre publikačnú činnosť Liberálneho inštitutu. Josef Šíma vystúpi na pozvanie KI v Bratislave dňa 13. decembra 2006 s prednáškou v rámci Conservative Economic Quarterly Lecture Series.

PÁPEŽ PROROK

Robert R. Reilly

Konečne. Vodca prehovoril o skutočných, podstatných rozdieloch v zápase medzi Západom a Islamom. So zarážajúcou jasnosťou, pápež Benedikt XVI. povedal obecnosť v Regensburgu, že nielenže je násilie v rozširovaní viery proti rozumu a z toho dôvodu proti Bohu, ale tiež, že predstava Boha bez rozumu, alebo nad rozumom, vedie k takémuto násiliu.

Nadniesol veľmi krehkú otázku: Je Boh islamu bez rozumu, či nad ním? Je moslimský Boh proti rozumu? Je islam, z tohto dôvodu, založený na teologickej deformácii? Pápež odkaz na učenie islamského filozofa z 11. stor., Ibn Hazna – „Boh nie je viazaný ani svojím vlastným slovom“ – predkladá túto možnosť. Je to však zároveň i základné učenie jednej z dominantných vetiev islamu, ak i nie tej najdominantnejšej. Bolo to tak vždy? Ako sa vyvinula takáto koncepcia Boha? Je možné diskutovať o tejto otázke bez hrozieb zabíjania? Benedikt sa pokúša o diskusiu s islamom.

Pápežove poznámky je nutné chápať v rámci perspektívy zápasu, ktorý sa odohráva od počiatku islamu ohľadom postavenia rozumu a zjavenia. Benedikt určil strany v najpodstatnejšej diskusii, ktorá kedy bola vedená v rámci islamského sveta a preto jeho slová vyvolali takú odozvu.

Podľa neho, uvažovanie tak o rozume ako i zjavení ako autonómnych veciach, vedie k deformácii toho, čo každé z nich je. Rozum kladie otázky, ktoré nedokáže zodpovedať a odpovede zjavenia sa nedajú pochopiť bez rozumu. Oddelenie rozumu od viery a opačne vedie ku katastrofe. Hovorí o *dehelenizácii* – mysliať stratu rozumu, dar Grékov – ako jednom z hlavných problémov Západu. Dehelenizácia islamu bola základom sporu, ktorý začal už v siedmom storočí, ohľadom postavenia rozumu vo vzťahu k Božej všemohúcnosti, rozhodujúco ovplyvnil charakter islamského sveta a má svoje korene v podstatnej nezhode o tom kto Boh je.

Škola Mu'tazalítov pozostávala z moslimských filozofov racionalizmu bojujúcich za nadradenosť rozumu. Tvrdili, že Boh je nielen sila, ale tiež rozum. Rozum človeka je dar Boha, ktorý od človeka očakáva, že ho použije pre spoznanie Boha. Verili, že Korán je otvorený interpretácii. Ich učenie bolo na istý čas ustanovené za štátnu doktrínu, no počas vlády kalifa Ja'afara al-Mutawakkila (847-861) sa podpora Mu'tazalitskej doktríny ustanovila za zločin trestaný smrťou. Začal sa dlhý proces dehelenizácie.

Víťazný, Ašaritský, pohľad vyvinul teologickú základňu pre nadradenosť sily tvrdiac, že Mohamedove zjavenie zdôrazňuje jeden atribút Boha – Jeho všemohúcnosť. I keď všetky monoteistické náboženstvá veria, že Boh musí byť všemohúci, tento argument zredukoval Boha koncentrujúc sa výlučne na Jeho neobmedzenú moc. Boh nie je ničím obmedzený; je tak mocný, že každá chvíľa sa rovná zázraku. Je primárnou príčinou všetkého a sekundárne príčiny

teda neexistujú. „Zákony prírody“ sú nie viac ako len zvyky Boha, ktoré môže kedykoľvek zastaviť alebo zmeniť. Z toho dôvodu, ak existencia jestvuje iba ako sled záračných momentov, nemôže byť pochopená rozumom. Ostatné náboženstvá, vrátane kresťanstva, uznávajú zázraky ako dočasné a neobčajné odchýlky od zákonov prírody. To je v podstate to, čo zázraky definuje. Človek ich uznáva iba po odmietnutí každého možného vysvetlenia ich nastania prostredníctvom prirodzených príčin. V tejto škole islamského myslenia, neexistujú žiadne prirodzené príčiny. Realita sa stáva nepochopiteľnou.

Konzekvenciou je odmietnutie vzťahu medzi príčinou a následkom. V *The Incoherence of the Philosophers* (Nesúdržnosť filozofov – pozn. prekladateľa), Abu Hamid al-Ghazali (1058-1111) rázne odmietol grécke myslenie. Trval na tom, že Boh nie je viazaný žiadnym poriadkom a že tu nie je žiadna „prirodená“ spätosť príčiny a následku. Veci sa nesprávajú v súlade so svojou podstatou, ale iba v súlade s momentálnou vôľou Boha (táto doktrína je známa i ako okacionalizmus). V *Moderation in Belief* (Umiernenosť

Benedikt určil strany v najpodstatnejšej diskusii, ktorá kedy bola vedená v rámci islamského sveta a preto jeho slová vyvolali takú odozvu.

vo viere – pozn. prekladateľa) napísal, že rozum je tak nakazený vlastným záujmom človeka, že nemôže poznať morálne princípy; tie môžu byť poznané iba cez zjavenie. Táto koncepcia Boha nasmerovala vzťah človeka kVšemohúcemu špecifickým spôsobom. Boh nemajúci pohnútky, nemôže byť rozumom pochopený. Tento postoj prezentuje problém. Ibn Taymiyya (1263-1328), stredoveký moslimský mysliteľ hovorí: Úlohou človeka nie je poznať Boha. Boh nie je poznateľný. Úlohou človeka nie je milovať Boha. Človek nemôže milovať to, čo nepozná. Úlohou človeka je poslúchať. Podriaďiť sa.

Porovnajte to so štandardnou definíciou kresťanského posolania, ktoré je vyjadrené v tomto pravidle: poznať, milovať a slúžiť Bohu. Po prvé, poznanie Boha sa vyžaduje. Ako niekto môže milovať niečo čo nepozná? Ak človek pozná Boha, potom ho i miluje, lebo Boh je dobro. A impulzom tejto lásky je potreba slúžiť. Človek inklinuje k slúženiu tomu čo miluje. Toto poslanie je vnútorne koherentné a logicky usporiadané. Je založené na určitom pohľade kto Boh je a ako je človek Bohu schopný slobodne odpovedať.

Vo svojej reči Benedikt objasnil, že dôvod prečo kresťanstvo bolo uchránené od pokúšenia nadradenosti Božej všemo-

húcnosti bolo objavenie Krista ako Rozumu v Evanjeliu podľa sv. Jána. Ak je Kristus Logos – ak Boh predstavuje Seba ako *racio* – potom Boh je nielen všemohúcný, On je rozum. Mu'tazaliti hlásali niečo podobné, no nemali žiadnu autoritu svätého písma, ktorá by podporila ich postoj.

Navyše, kresťanské zjavenie hlása, že všetko bolo stvorené skrz Krista čoby Logos a nesie odkaz tvorcu ako rozumu. Benedikt toto nedávno zopakoval, keď poukázal na „svet ako na produkt kreatívneho rozumu“. Zákony prírody sú výrazom Božej autority. Tento teologický pohľad sa vyvinul do realistickej metafyziky Tomáša Akvinského, ktorá sa následne stala základom modernej vedy a taktiež poskytla základ pre postupný vývoj konštitučnej vlády. Myšlienka nadradenosti sily v islamskom myslení však podobne vyhlídky podkopala.

Nezvyčajnou vecou je, že nezáleží na tom či pohľad na realitu čoby čistú vôľu má svoje základy v deformovanej teológii, alebo úplne sekulárnej ideológii: V politickej realite myšlienka čistej vôle vždy vyústi do tyranie.

Radikálni moslimovia prekladajú svoju verziu Božej všemohúcnosti do politiky neobmedzenej moci. Ako Božie nástroje, sú kanálmi tejto sily. Keď je nadradenosť moci postulovaná, terorizmus je ďalším logickým krokom k moci, ako to bolo v sekulárnych ideológiách 20. storočia: nacizme a komunizme. Ak je toto pravdou – že násilie a terorizmus v rozširovaní viery sú povinnosťou – potom, ako Benedikt povedal, Boh je nazaj bez rozumu.

Strana rozumu však existuje – sú tu niektorí moslimskí myslitelia, ktorí by radi videli neo-Mu'tazalitské hnutie v rámci Islamu, opätovné nastolenie nadradenosti rozumu a vyvinutie základov prirodzeného práva. Reformistický mysliteľ Lafif Lakhdar volá po návrate „myslenia, ktoré by podrobilo sväté písmo interpretácii prostredníctvom ľudskej mysle.“ Moslimovia, ktorí takéto veci hovoria, podobne ako Lakhdar, však kvôli vlastnému bezpečiu radšej žijú na Západe.

Existuje v rámci moslimského sveta elektorát, ktorý by rozpracoval teológiu dovoľujúcu návrat rozumu, *rehellenizáciu* islamu s Alahom ako *racio*? Ak áno, bude si to vyžadovať obrovskú zmenu. Veľa moslimov (v Turecku, Indonézii či Malajzii) chce vstúpiť do moderného sveta – s jeho modernou vedou a modernými politickými inštitúciami – a zároveň udržať si vlastnú vieru. Myšlienky, ktoré naberajú na obrátkach však nie sú ich. Toto je tá kríza, ktorá sa teraz uberá smerom na Západ. Aby sme jej mohli čeliť, Benedikt nám hovorí, že musíme znovu získať vlastnú vieru, aby sme odpovedali na tieto otázky.

Robert R. Reilly bol zvláštnym poradcom prezidenta USA Ronalda Reagana a vykonával funkciu prostredníka s katolíckou cirkvou.

FICOVE ROVNICE

Ondrej Dostál

Premiér Robert Fico v škole opisoval, chodil za dievčatami, nemal rád matematiku a fyziku a výsostne nenávidel chémiu. Filmové a iné hviezdy, hviezdíčky, či aspoň celebrity sa často zvyknú priam chváliť tým, ako im v škole nešla matematika. Patrí to už akosi k bontónu. Zdá sa teda, že Slovensko má konečne premiéra, ktorý je hviezda.

Zo svojej nelásky k matematike a z ďalších vyššie spomínaných vecí sa R. Fico vyznal v októbri pred študentmi gymnázia v Topolčanoch, ktorého je sám absolventom. Ako hlásila agentúrna správa „matematika mu robila problémy pri maturite, keď mal vyriešiť rovnicu, "toto naozaj neviem, prečo nás to učia," vyhlásil predseda vlády. Domnieva sa, že ak chce niekto vedieť riešiť rovnice, mali by ho to naučiť na vysokej škole." Premiér je evidentne nielen hviezda, ale aj úspešný politik, ktorý vie, že má hovoriť to, čo chce od neho jeho poslucháči počuť. Keď som prednádam svojich jedenástočnej dcére Alexandre pomáhal s riešením sústav rovníc, nadobudol som dojem, že dnes sa deti učia rovnice už na základnej škole a zdalo sa mi, že je to zvládnuteľné, ale s týmto názorom by som mal zrejme u topolčianskych gymnazistov

menší úspech ako premiér s návrhom odsunúť rovnice až na vysokú školu.

Z Ficovej strany však v tomto prípade zrejme nešlo len o politický kalkul. On to totiž myslí úprimne. Má s rovnicami evidentne istý problém. Odráža sa to aj v základnej predstave tejto vládnej garnitúry o úlohe vlády v spoločnosti. Na jednej strane si myslí, žeby vláda mala rozhadzovať oveľa viac ako doteraz. Na druhej strane sa tvári, že tak môže konať aj bez toho, aby od ľudí prostredníctvom daní vyťahla oveľa viac peňazí. A to všetko je vraj možné urobiť bez toho, aby sa prehĺbil deficit štátneho rozpočtu. Keby študent Fico dával na hodinách matematiky viac pozor, snád by si zapamätal, že keď v rovnici pridá alebo uberie na ľavej strane, rovnako musí pridať alebo ubrať aj na pravej strane. Inak sa rovnica zmení na nerovnicu.

Oveľa viac rozhadzovať, nebrať oveľa viac a nezvyšovať deficit – to všetko dohromady proste nie je možné. A je to pritom celkom jednoduchá rovnica. Dosť silný argument pre to, aby sa výučba rovníc nepresúvala až na vysoké školy. Hoci v niektorých prípadoch ani tá stredoškolská výučba veľmi nepomohla.

Autor je riaditeľ KI.

UDIALO SA:

1) Dňa 24. septembra 2006 KI zverejnil štúdiu **Slovensko – krajina poslancov**, o počte komunálnych poslancov v SR, ktorej autorom je analytik **Dušan Sloboda**.

2) V dňoch 5.-8. októbra 2006 sa **Dušan Sloboda** a **Luboš Mikuška** ako zástupcovia KI zúčastnili v slovinskom Bledě seminára **The Problems for Post-Communist Countries in the Context of the European Union**. Stretnutie zástupcov think-tankov zo strednej a východnej Európy, Veľkej Británie a USA organizoval **CRCE** so sídlom v Londýne.

3) **Ondrej Dostál**, riaditeľ KI, sa pre týždenník .týždeň 41/2006 vyjadroval k rozhodovaniu vlády o zrušení či obmedzení daňovej asigencie.

4) Dňa 11. októbra 2006 sa analytička KI **Zuzana Humajová** vyjadrovala pre rádio Viva dňa 12. októbra 2006 pre denník Pravda.

5) Dňa 11. októbra 2006 sa analytička KI **Zuzana Humajová** vyjadrovala k návrhu štátneho pedagogického ústavu na zmeny vo vyučovaní cudzích jazykov na základných a štredných školách pre rádio Viva.

6) Dňa 19. októbra 2006 boli hosťami SKOI v Zichyho paláci v Bratislave analytik KI **Peter Gonda** a spolupracovník KI **Tomáš Záležák**. Témou prednášky pre členov a sympatizantov ODM a KDMS bol **Konzervatizmus v politike**.

7) Dňa 23. októbra 2006 organizoval KI v Pálffyho paláci v Bratislave ďalšiu z cyklu prednášok CEQLS – Conservative Economic Quarterly Lecture Series. Tentoraz na tému **Európsky sociálny model pre Slovensko? Švédsky uhol pohľadu** prednášal **Johnny Mun-khammar**, riaditeľ programu pre slobodný trh v rámci švédskeho think-tanku Timbro.

8) Dňa 28. októbra 2006 bola **Zuzana Humajová**, analytička KI, jednou z účastníčok Diskusie o Kube, ktorá sa uskutočnila v Bratislave v rámci **Medzinárodného festivalu dokumentárnych filmov Jeden svet / One World**. **Zuzana Humajová** navštívila Kubu na prelome februára a marca 2006, pričom cieľom jej pobytu na „ostrove slobody“ boli stretnutia s predstaviteľmi nezávislých kubánskych organizácií zaoberajúcich sa vzdelávaním, priblíženie procesov zmeny vzdelávacieho systému v SR od roku 1989 a diskusia o nevyhnutných budúcich zmenách kubánskeho vzdelávacieho systému.

9) V októbri 2006 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym témam vo svojich textoch vyjadrovali: **Radovan Kazda**, **Michal Novota**, **František Šebej**, **Dušan Sloboda** a **Peter Gonda**.

PRIPRAVUJEME:

1) Dňa 9. novembra 2006 sa v Pálffyho paláci v Bratislave od 17.00 hod. bude konať ďalší konzervatívny klub, tentoraz na tému **Prvý rozpočet Ficovej vlády: je spokojnosť namieste?** Na konzervatívnom klube budú o rozpočte verejnej správy na roky 2007 až 2009 spolu diskutovať **František Palko**, štátny tajomník Ministerstva financií SR, **Ján Oravec**, prezident Združenia podnikateľov Slovenska, **Peter Gonda**, ekonóm KI, moderovať bude **Robert Žitňanský**, týždenník .týždeň. Mediálnym partnerom konzervatívneho klubu je týždenník .týždeň.

2) V dňoch 10.-12. novembra 2006 bude analytička KI **Zuzana Humajová** na medzinárodnej konferencii **Inovácie v škole**, ktorú organizuje Združenie Orava pre demokraciu vo vzdelávaní, prezentovať výsledky analýzy **Čitateľská gramotnosť ako problém kvality vzdelávania v slovenskom základnom školstve**, ktorá je jedným z výstupov KI v oblasti vzdelávacej politiky.

3) V dňoch 19.-20. novembra 2006 navštívi Ministerstva zahraničných vecí Kanady **David Kilgour**. Prednášku pána Kilgoura o **situácii v Číne v oblasti ľudských práv**, ktorá sa uskutoční dňa 20. novembra 2006 od 17.30 hod. vo V-Klube na Námestí SNP, spoluorganizuje KI.

4) Dňa 16. novembra 2006 sa o 17:00 vo V-Klube na Námestí SNP 12 v Bratislave uskutoční prezentácia knihy **Vladimíra Palka mladšieho Bernard Jaško a spol.** o politických procesoch v 50. rokoch, ktorú organizujú Ústav pamäti národa a občianske združenie Hlbiny. O 18:00 sa v rovnakých priestoroch uskutoční diskusia na tému **Čo zostalo z nádeje Novembra 1989**, ktorú organizuje KI a zúčastnia sa na nej **František Mikloško**, **Vladimír Palko**, **František Šebej** a **Ondrej Dostál**. Moderuje **Štefan Hríb**.

5) V dňoch 16.-19. novembra 2006 sa **Peter Gonda** a **Luboš Mikuška** spolu s ďalšími spolupracovníkmi KI zúčastnia medzinárodnej konferencie **Exploring F. A. Hayek and The Road to Serfdom**, ktorú vo Viedni spoločne organizujú **The Neuwaldegg Institute**, KI a Nadácia **F. A. Hayeka**.

6) Dňa 21. novembra 2006 organizuje KI spolu s Vysokou školou manažmentu (VŠM) prednášku profesora **Jozefa Kelemen Kultura, veda a technika znalostnej spoločnosti**, ktorá sa uskutoční v rámci „Týždňa vedy 2006“ v priestoroch VŠM v Bratislave-Petržalke na Panónskej ceste 17.

KONZERVATÍVNY
INŠTITÚT
M. R. ŠTEFÁNKA
M. R. ŠTEFÁNIK
CONSERVATIVE
INSTITUTE